

DE LA SORDESA DEL LABERINT

Les coses importants s'aprenen però no s'ensenyen. Podem aprendre de tenir bona lletra, però la naturalesa última de la realitat s'escapa al llenguatge. Situo la ciència pedagògica entre les peces de vestir, com una manera de buidar les butxaques de l'esperit per caure, si badem, en una mena de positivisme esterilitzant. A la vida les coses importants són senyals que un tintorer no pot fer desaparèixer. Podem convertir la pedagogia, això sí, en un paraigua digne, capaç de combinar-se d'allò més bé amb altres peces, per exemple un abric o un barret. Moltes plagues són conseqüència directa de l'ensenyament a l'ús, que, naturalment, serveix per a llevar-se a l'hora oficial en qualsevol racó del món. Però, la resposta vàlida, la dóna el qui duu el fanal. Vull dir que a la vida hi ha els qui fan les coses i els qui en parlen. De vegades es juxtaposen i la seguretat de fer un inventari serveix per a administrar l'experiència, perquè al contrari de la riquesa, el talent no admet una justa distribució. Però passa que els carrers són plens de perills mentre el pedantisme no té altra horitzó que la clau dels seus autòmats. I és així com es van embrollant les cordes entre munts de palla. Ens fan posar ulleres de sol quan el cel és fosc i sovint manipulen els mestretites els qui volen que les coses es parin. Els pedagogs es disfressen amb lletres, però en massa casos predomina una erudició negativa que dissimula una evident maca de fons, fins i tot de mentalitats ben equilibrades. Sí, aprenem a fer bona lletra, però ¿de què serveix el saber ni no porta afegida a dimensió de l'ésser? De ben poc. Es cau en la pura metodologia que subministra, per una banda, obrers aburgesats i, per l'altra, intel·lectuals fràgils (noucentistes?) que van d'acadèmics per la vida. Gent que es mor de vella i encara no ha après de viure el Gran Joc. Russell deia que els anys escolars van interrompre la seva educació.

Jo he treballat sempre procurant que l'alforja no em parés el rellotge perquè crec que a la vida de cada home hi ha moments de naixença. M'he esforçat per fugir de la sordesa dels laberints (encara que en algun moment, pocs, hagi malmès la collita amb afanys de perfeccionisme). L'erudició és com un mirall: si t'hi mires gaire t'hi pots perdre. No he cregut mai en la sort de cap mètode, convençut que els coneixements deixen de tenir valor si no hi ha una aportació humana creadora. Un títol no és més que un títol. Els gepes, cal escombrar-los.

Informació o saviesa? Qui té coneixements menysprea la saviesa de l'arrel. No calen grans fanals per a aprofitar els diumenges o per a posar la moneda sobre uns límits. Quan fa fred i els museus cauen i perds les ganes de discutir, els homenatges destorben, pel que tenen de propensió a degenerar, i l'activitat pedagògica no serveix més que per a fer durar la monotonia del capvespre. Qui se la creu amb tots els ets i uts, esdevé un d'aquells setciències a qui interessa tot i no importa res. No em plauen les fórmules per a evitar que el rovell s'esqueixi: m'agrada d'expressar el misteri sense violar-ne el secret. Hem de saber treure'ns les sabates i ficar el nas al foc, perquè, les ganyotes de les lletres, les pugui veure tothom. Molts intel·lectuals acaben que, en lloc de fixar-se en l'actitud dels arbres, posen botigues i prefereixen de sentir el vent des del llit estant. Per aquí no he sabut mai trobar el meu camí predilecte.

Em dol, sóc dels qui creuen que les actituds i les decisions humanes es compren amb penyores d'il·lusió i vida; per això una educació únicament dirigida a obtenir coneixements abocats a solucions tècniques és perniciosa, perquè un home tarat i saberut resulta doblement perillós. I, al món, li calen homes honestos (Una cosa important que s'ensenya però no s'aprèn...)

23 de desembre de 1987

[Pròleg per al llibre *Art i expressió a l'escola*, Barcelona, Editorial Eumo, 1990.]

* Extret del llibre: Joan Brossa. *Prosa completa i textos esparsos*.
Barcelona: RBA - La Magrana, 2013. P. 628-629